

Inhoudelijk advies werkzaamheden Bastions in het kader van het project Singelplan

Ecologische waarde huidige situatie

Groene, verwilderde stukjes natuur in de binnenstad zijn van grote waarde voor de ecologie in Woerden. Het is al vastgesteld dat hier behalve foerageer- en schuilplaatsen in het algemeen, ook voor een aantal beschermde soorten zoals de vleermuis een verblijfplaats is ontstaan. Werkzaamheden in en om zo'n gebied moeten dan ook worden uitgevoerd met inachtneming van deze waarde.

Echter, deze natuur staat zelf ook bloot aan het risico van het afschuiven van het talud. Als het talud niet wordt versterkt, en de aarde gaat schuiven, zal een deel van de hoger gelegen toplaag ook schuiven. Hierbij kunnen waardevolle bomen en andere beplanting verloren gaan. De bomen die nu aan de waterrand staan en daardoor weinig houvast meer hebben, zullen in hun eventuele val ook de bovenliggende bomen en struiken meenemen, omdat er dan een gebrek aan steun van onderaf ontstaat.

Hoewel de huidige situatie op het eerste gezicht een mooi groen beeld geeft, is het voor verschillende sleutelsoorten die hier mogelijk zouden kunnen voorkomen, niet ideaal. De overhangende bomen zorgen voor een sterk schaduwrijk gebied, waar oever- en waterplanten weinig voet aan de grond vinden. Dit heeft weer gevolgen voor de soorten die daar gebruik van maken. (zie ook "Onderzoek en natuurwetgeving, begraafplaatsen en oevers omgeving Torenwal-Plantsoen te Woerden" door Groen Team)

Impact van de werkzaamheden op natuurwaarden

De voorgestelde werkzaamheden aan de oevers en taluds van de bastions zullen op verschillende manieren voor negatieve effecten zorgen op de natuurwaarden. Veronderstelde effecten zijn:

- Tijdens de realisatie: Geluidsoverlast, trillingen, verstoring door bewegingen van werknemers en vervoer.
- Langere termijn: (tijdelijk) verlies van habitat van verschillende beschermde soorten vleermuizen. Ook tijdelijk verlies van habitat van overige soorten.
- Permanent: Bij het kappen van bomen kunnen holtes die in gebruik zijn door vleermuizen verloren gaan. Er zijn tijdens het onderzoek op locatie geen jaarrond beschermde nesten van broedvogels aangetroffen.

Door GroenTeam is in het rapport onderzoek en natuurwetgeving vastgesteld dat er vanuit de natuurwetgeving alleen een negatief effect zou kunnen ontstaan voor de ruige dwergvleermuis. De effecten van de werkzaamheden zijn van dusdanig tijdelijke aard in een toch al druk gebied (verkeer, recreatie) dat dit geen significante effecten zal geven. Er gaat slechts tijdelijk wat habitat verloren, en loop- en vliegroutes blijven bestaan.

Voor de ruige dwergvleermuis is het op dit moment voldoende om de werkzaamheden uit te voeren buiten het paarzeizoen. De holte waar deze soort gebruik van maakt kan worden behouden.

Advies maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden:

- Duidelijk in kaart brengen welke bomen daadwerkelijk moeten worden gekapt. Hierbij is het van uiterst belang dat de bomen met vleermuis verblijfplekken, genoemd in het ecologisch onderzoek van GroenTeam zo veel mogelijk worden ontweken. Mochten deze toch moeten worden gekapt is hier een ontheffing voor nodig.
- Plaatsen van soortgeschikte vleermuis kasten in de overgebleven bomen als compensatie.
- Gedetailleerdere kaart maken van de oeverlijn, hierbij bepalen waar moet worden aangevuld, afgegraven, gesnoeid of gekapt.

Advies voor aanpassingen van het huidige ontwerp

Het uitvoeren van de werkzaamheden geeft op zich al nieuwe kansen voor het ontwikkelen van natuurwaarden. Door het verbeteren van de lichtkwaliteit op de lage oever en in het water is er meer ruimte voor waterplanten en oeverplanten, die daarmee weer habitat creëren voor insecten en amfibieën.

Het huidige plan kan op een aantal punten worden verbeterd, waardoor er meerwaarde ontstaat voor de natuurwaarden en biodiversiteit.

1. Voorafgaand aan de werkzaamheden een gedetailleerdere kaart maken van de oeverlijn, hierbij bepalen waar moet worden aangevuld, afgegraven, gesnoeid of gekapt.
 - a. Alleen kappen waar het echt niet anders kan, eerder kiezen voor snoeien van overhangend groen (dit zal in een kort tijdsbestek weer aangroeien)
 - b. Waar nodig terugsnoeien (en niet uitgraven) van de bomen op en in de waterlijn, om zo te voorkomen dat deze bij omvallen/waaien de bovengelegen rechtstaande bomen ondermijnen.
 - c. Duidelijk in kaart brengen welke bomen daadwerkelijk moeten worden gekapt. Hierbij is het van uiterst belang dat de bomen met vleermuis verblijfplekken, genoemd in het ecologisch onderzoek van GroenTeam zo veel mogelijk worden ontweken. Mochten deze tóch moeten worden gekapt is hier een ontheffing in het kader van de wet natuurbescherming voor nodig. Hierover zullen we overleggen met Provincie Utrecht.
 - d. De lijnen van de beschoeiing zó uitzetten dat deze op veel plekken juist vóór de huidige waterlijn komt te liggen. Hier hoeft alleen te worden gesnoeid om de werkzaamheden naar behoren te kunnen uitvoeren. De ruimte tussen de oever en de beschoeiing kan hierna worden opgevuld met geschikte grond. De teruggesnoeide bomen kunnen hier weer uitlopen.
2. De aangevulde grond kan worden beplant met geschikte, vochtminnende oever vegetatie, die zal zorgen voor geschikte habitat en een groen beeld. Hier zal vooraf een plan voor worden gemaakt.
3. Voor of in de beschoeiing kunnen Fauna Uittreed Plaatsen (FUPs) worden gecreëerd, met een groen karakter. Hier kunnen amfibieën, watervogels en eventueel kleine zoogdieren uit het water treden.
4. Vóór de grondkerende beschoeiing op geschikte locaties een voor-oever aanleggen met bijvoorbeeld waar nodig een wilgentenenbeschoeiing onder water. In deze overgangszone geschikte, inheemse oeverbeplanting aanbrengen, die bestaat uit meer dan een monocultuur van riet. Het precieze ontwerp hiervan zal gebeuren in overleg met onder andere hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.
5. Het plaatsen van een aantal vleermuis kasten om op die manier extra verblijfplaatsen voor verschillende soorten te creëren. Dit als compensatie voor eventueel verdwijnende verblijfplaatsen, maar ook extra, ongeacht of dit vanuit de natuurwetgeving verplicht is. Alle nu bekende verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels kunnen behouden blijven.
6. Gebruik (laten) maken van een duidelijk en doelgericht ecologisch werk protocol, waarin ook aandacht is voor hoe de maatregelen naar de werknemers wordt gecommuniceerd, én hoe er wordt gecontroleerd en teruggekoppeld.
7. De ecooloog begeleidt het proces voorafgaand aan, en tijdens de uitvoering, waarbij de nadruk ligt op het integreren van de ecologische maatregelen, en het toezien op de daadwerkelijke uitvoering.
8. Werkzaamheden plannen buiten paarseizoen van de ruige dwergvleermuis (aug – sept).

